

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2022-09-06 Nr.(1.6Mr) 2T-1319
Į 2022-08-26 Nr. 2D-2449 (16.15 E)

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi derinimui pateiktą [Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – Įstatymo projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Sutarties dėl Europos Sąjungos (toliau – ES) veikimo (toliau – SESV) 4 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad pasidalijamajai ES ir valstybių narių kompetencijai priskiriama žemės ūkio sritis. Taigi, šiame kontekste akcentuotina, kad žemės ūkio srityje valstybė narė gali veikti tik tiek, kiek ši sritis yra nereguluojama ES lygmeniu. Kadangi Įstatymo projekto 1 straipsnio nuostatoje referencija į palankias sąlygas apsirūpinti savo gamybos maistu ir į žemės ūkio plėtrą yra labai plati, nėra aišku, koks šios nuostatos santykis su Bendrosios žemės ūkio politikos įgyvendinimu ES lygmeniu, kurios vienas iš tikslų užtikrinti pakankamą žemės ūkio produkcijos gamybą ES. Pažymėtina, kad minėta nuostata, kaip teisinis pagrindas nacionalinio reguliavimo priemonė, galėtų būti naudojama tik tuo atveju, jei nacionalinė priemonė būtų priimama toje reguliavimo srityje, kurioje nėra ES reglamentavimo. Todėl siūlytina įvertinti, ar aptariamoms Įstatymo projekto nuostatos formuluotė neturėtų būti siaurinama.

2. Įstatymo projektu pildant Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo priedėlio I dalies 4 skyrių pirmuoju sakiniu siūloma numatyti, kad *valstybė turi užtikrinti palankias sąlygas apsirūpinimui savo gamybos maisto ištekliais, naudojant vietines žaliavas*. Pažymėtina, kad pagal pateiktą siūlymą daromas skirtumas tarp Lietuvoje ir kitose ES valstybėse narėse pagaminto maisto ar žaliavų, gali būti laikomas ribojančiu prekių judėjimą tarp ES valstybių narių. SESV 34 straipsnyje ir 35 straipsnyje įtvirtinta, kad tarp valstybių narių uždraudžiami kiekybiniai importo ir (ar) eksporto apribojimai ir visos lygiavertės poveikio priemonės. Vadovaujantis nusistovėjusia Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktika visos valstybių narių priimtose prekybos taisyklės, galinčios tiesiogiai ar netiesiogiai, faktiškai ar potencialiai apriboti Bendrijos vidaus prekybą, laikomos kiekybiniais apribojimams lygiavertės poveikio priemonėmis¹. Netgi jeigu priemonės tikslas ar poveikis nėra traktuoti kitų valstybių narių gaminius mažiau palankiai, ji patenka į kiekybiniam apribojimui lygiavertės priemonės sąvoką, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį, jeigu priemonė trukdo patekti į valstybės narės rinką prekėms, kurių kilmės šalis yra kitos valstybės narės². Galiausiai iš vertinamo sakinio negalima identifikuoti kokiais tikslais siekiama palankių sąlygų per *savo*

¹ ESTT sprendimas byloje C-8/74, *Dassonville* [1974] ECLI:EU:C:1974:82, para. 5.

² ESTT sprendimas byloje C-428/12, *Komisija prieš Ispaniją* [2014], ECLI:EU:C:2014:218, para. 29.

gamybą ir vietines žaliavas. Atsižvelgiant į šiuos motyvus siūlytina įvertinti galimybę atsisakyti šios nuostatos arba pagrįsti jos tikslus, būtinumą ir proporcingumą.

Atkreiptinas dėmesys, kad kiekybiniam importo ir (ar) eksporto apribojimams lygiavėrio poveikio priemonės *gali būti pateisinamos SESV 36 straipsnyje numatytais pagrindais*, pavyzdžiui, jeigu tokiais apribojimais siekiama viešosios tvarkos arba visuomenės saugumo, žmonių sveikatos bei gyvybės apsaugos. Tačiau tokie draudimai arba apribojimai neturi tapti savavališka diskriminacijos priemone ar užslėptu valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimu. Projekto aiškinamajame rašte pateikiami siūlomus ribojimus pagrindžiantys motyvai, įrodantys visuomenės interesą gali būti siejami su projekto antrąja dalimi, tačiau pažymėtina, kad pateiktas pagrindimas neatrodo tinkamas pirmajai daliai, kuri nėra siejama su ekstremaliomis situacijomis, krizėmis ar karo atvejais.

3. Tik antrojoje Įstatymo projekto pastraipoje siūlomas reguliavimas siejamas su ekstremalių situacijų, krizių ar karo atvejais. Iš siūlomos nuostatos iki galo nėra aišku, ar Įstatymo projekto pirmojoje pastraipoje siūloma nuostata turėtų būti siejama su minėtų aplinkybių egzistavimu.

4. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog Įstatymo projekto pirmoji pastraipa bei antroji pastraipa galimai nederi tarpusavyje, t. y. pirmojoje pastraipoje akcentuojamas apsirūpinimas *savo gamybos* maisto ištekliais, naudojant *vietines žaliavas*, o antrojoje, kaip nurodoma Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, užtikrinama sektorių dalyvių prieiga prie energetinių ir kitų išteklių, prekių judėjimas *per sienas* ir šalies viduje. Atsižvelgiant į tai, siūlome tikslinti Įstatymo projekto formuluotes (ir aiškinamąjį raštą), siekiant išsklaidyti galimus prieštaravimus.

5. Teisės technikos ir redakcinės pastabos dėl projekto rengėjams perduotos darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Viltė Smalakytė, 8 (671) 90701, el. p. vilte.smalakyte@tm.lt
Indrė Gaisrytė, 8 (671) 85510, el. p. indre.gaisryte@tm.lt